

História Gymnázia v Turzovke (2)

V predchádzajúcom čísle sme sa venovali histórii výstavby budovy niekdajšej Štátnej meštianskej školy v Turzovke (dnešného Gymnázia), ktorá bola postavená v rokoch 1937 – 1940. V dnešnom čísle sa budeme venovať ďalšiemu osudu školy, od jej otvorenia, cez jednotlivé transformácie školy (Jedenásťročná stredná škola, Stredná všeobecnovzdelávacia škola, Gymnázium). Priblížime, aké bolo personálne zloženie pedagogického zboru a aké predmety sa na škole vyučovali.

Najstaršiu históriu školy nám približujú spomienky Ferdinanda Brossmanna, ktorý na nej študoval v rokoch 1942 – 1943. Jeho otca v tom čase preložili služobne na železničnú stanicu v Turzovke do funkcie prednostu stanice. Spomína najmä na učiteľa **Jozefa Vášáryho**, otca dvoch významných slovenských herečiek Emílie a Magdalény Vášáryovej.

„Turzovská meštianka bola krátko po svojom otvorení v roku 1940 najlepšie vybaveným školským zariadením na horných Kysuciach. Slúžila pre spádové územie od Makova po Rakovú a od Hlavíc po Zákopčie. Riaditeľom školy bol v tom čase pán **Ján Bábik** a krátko pred mojim príchodom do tejto školy sa znova vrátil na svoje učiteľské miesto po vyreklamovaní z vojenskej prezenčnej služby a stiahnutí z východného frontu v Rusku, aj **mladý učiteľ, pán Jozef Vášáry**. Bol mojim triednym učiteľom v treťom ročníku i v nasledujúcom jednoročnom učebnom náukobehu – kurze. Citlivým pedagogickým prístupom a vzdelanosťou mi veľmi pomáhal prekonávať ťažkosti, vyplývajúce z rozdielnych osnov výučby pre meštianske školy a pre gymnázia. Pochádzal z Banskej Štiavnice, vyučoval slovenčinu, dejepis, zemepis, občiansku náuku a telesnú výchovu. Bol hrdý na svoje rodné mesto a veľa nám rozprával o jeho histórii, slávnych banských a vodných dielach v jeho okolí. Na telesnej výchove v nás vzbudil záujem o cvičenie na náradí. Naučil nás vtedy novú loptovú hru – basketbal a veľmi dbal o správny poradový výcvik a pochod so spevom. Dodnes si pamätám pekné pochodové vojenské piesne, ktoré nás naučil. V učiteľskom zbore v tom čase pôsobila aj pani učiteľka **Hermína Vášáryová rod. Schmiedová** z Hornej Štubne. Učila nás nemecký jazyk a nemeckú literatúru. Títo dvaja mladí ľudia našli v sebe záľubenie a pod tlakom skutočnosti, že pána Vášáryho povolali na vojenskú službu na východný front, rozhodli sa urýchlene uzavrieť manželský zväzok. V máji roku 1942 sa im narodila dcéra **Emília Vášáryová**, jej mamička ju však išla porodiť do rodičovského domu. Tak sa stalo, že Turzovka prišla o slávnu rodáčku, umelkyňu, herečku **Emíliu Vášáryovú**. Istý čas však aj ona rástla v Turzovke. Mladá rodina bývala v malom učiteľskom byte vo vile v priestoroch školy, kde bol aj byt riaditeľa. **Manželia Vášáryovci odišli z Turzovky koncom školského roka 1943/1944**. Pán učiteľ **Jozef Vášáry** potom krátko pôsobil v Detve a jeho rodina sa usadila v rodnej Banskej Štiavnici.“ Tolko zo spomienok Ferdinanda Brossmanna.

Prvý slobodný školský rok 1945/1946 začínalo 446 žiakov v 9 triedach s 11 učiteľmi v poškodenej budove, so zničeným inventárom vrátane učebných pomôcok. **Ján Bábik** v posledných mesiacoch vojny

Učiteľský kolektív Štátnej meštianskej školy v Turzovke. Jozef Vášáry je stojací druhý sprava.

zachránil pred zničením telocvičňu, jej inventár, školský rozhlas, 14 písacích strojov, zvukový premietací filmový aparát i knižnicu.

Výchovno-vyučovací proces sa však naplno rozbehol a s ním aj mimoškolské aktivity, v ktorých hral prím vzácny človek – učiteľ **Vojtech Černota**. Spolu so svojou manželkou dlhé roky viedol hudobno-spevácky a tanečný súbor s úspechmi, ktoré neprekonal žiadny iný turzovský umelecký kolektív. Aktívne sa venoval aj mladým futbalistom a mnohým iným aktivitám.

Rozhodnutím Ministerstva školstva ČSR bola v roku 1953 utvorená v Turzovke **Jedenásťročná stredná škola (JŠS)**. Umiestnená bola v budove bývalej Meštianskej školy súčasne so Základnou deväťročnou školou. **Riaditeľom JŠS sa stal Pavol Soviar**, zástupcom Mikuláš Holomaň. Pedagogický zbor vtedy tvorili: Anna Rimeková (ruský jazyk, slovenský jazyk), Ján Rimek (matematika), Valéria Donovalová (slovenský jazyk, francúzština), Anna Eckhardtová (matematika, fyzika), Mária Fundárková (fyzika, matematika), Anna Gyüttmentová (ruský jazyk), Ján Gyüttment (matematika, fyzika), Eduard Kováčik (slovenský jazyk, ruština), Xénia Kováčiková (matematika), Daniel Stodola (dejepis, zemepis), Stanislav Petrášek (dejepis), Peter Malinovský (telesná výchova), Malatínsky (biológia, chémia), Serafín Šurina (chémia). Pretože sa otvorila len jedna trieda JŠS s počtom 30 žiakov, väčšina pedagógov učila aj na ZDŠ, ktorá bola v tej istej budove. Učilo sa na dve smeny. V roku 1956 prišiel na školu František Pekár, ktorý vyučoval biológiu, astronómiu a psychológiu.

V roku 1956 mala škola prvých **31 maturantov** s triednou profesorkou Oľgou Rimekovou. Maturanti si dali urobiť aj tablo, ktoré vyložili do výkladu u Kachaňáka, a ktoré

dosnes visí na chodbe gymnázia.

V školskom roku 1956/1957 prišli na školu **Ladislav Badúšek** (dejepis, zemepis) a Mária Kotlárová (slovenčina). Nemčinu vyučovali Truschková a Labašková. Mnohí žiaci školy aktívne pracovali v hudobno-speváckom súbore (Bajákovci, Rudinská, Čierny a iní). Tento súbor aktívne vystupoval na oslavách a zúčastňoval sa aj krajských a celoštátnych prehládok. Maturovalo 32 študentov.

V školskom roku 1957/1958 odišli na iné pracovisko Peter Malinovský, Stanislav Petrášek a Valéria Donovalová. Na ich miesta prišli Ladislav Badúšek, Anton Juríček (francúzština), Elena Zemanová-Juríčková (telesná výchova). Daniel Stodola sa stal zástupcom namiesto odchádzajúceho Mikuláša Holomaňa. Na dôchodok odišla Mária Fundárková. Maturovalo 21 študentov.

V auguste 1958 prišiel na školu inšpektor Tomaník, aby uviedol do funkcie nového riaditeľa školy. Pavol Soviar, prvý riaditeľ JŠS, odchádza na nové pôsobisko do Čadce. Novým **riaditeľom školy sa stal Serafín Šurina**, zástupcom Daniel Stodola. V rámci socializácie obce chodievali vyučujúci v rámci vyučovania, ale aj mimo vyučovacom čase agitovať pre vstup do JRD. Od 1. septembra 1959 nastúpil na školu Dušan Podkrivacký, ktorý vyučoval slovenský jazyk a ruský jazyk.

V roku 1960 sa na základe školského zákona zmenil názov školy z **Jedenásťročnej strednej školy na Strednú všeobecnovzdelávaciu školu (SVŠ)** s trojročným štúdiom a maturitou. Začína veľká polytechnizácia strednej školy. SVŠ sa preorientovala na textilný priemysel. Žiaci sa polytechnizovali „štrikovanim“ v závode Slovenka, n. p. Turzovka. Po skončení štúdia dostali aj výučný list s kvalifikáciou. Aj vedenie školy sa zmenilo, **riaditeľom**

vacký (slovenčina, ruština), Rastislav Krňan (matematika, deskriptívna geometria), Ladislav Badúšek (dejepis), František Pekár (biológia, zemepis), Ján Rolko (telesná výchova – chlapci), Štefan Fukšo (matematika, fyzika), Anton Opaterný (fyzika). Súčasne na škole pribudli 3 prvé ročníky, takže počet tried sa zvýšil na 7. Začal sa aktívne rozvíjať aj šport a veľmi dobrá mimoškolská činnosť žiakov. Nadalej sa vyučovala polytechnická výchova, žiaci pracovali jednak v závode Slovenka a v Drevoimpregne. V školskom roku 1965/1966 prišiel Eduard Šinal, ktorý vyučoval nemecký jazyk, chémiu a tiež aj občiansku náuku. Podujal sa iniciatívne viesť spevokol a nadviazal spoluprácu s MNV v Turzovke.

V školskom roku 1967/1968 na škole pribudla **večerná trieda – popri zamestnaní** s počtom 20 študentov, ktorým triednou sa stala Anna Gyüttmentová. Na škole maturovali 3 triedy – 2 prírodovedné a 1 humanitná.

Po augustových udalostiach 1968 odišiel riaditeľ školy Róbert Margetín a **novým riaditeľom sa stal Ján Gyüttment**. Zástupcom sa neskôr stal Ladislav Badúšek.

V školskom roku 1969/1970 nastala nová reorganizácia v školskej sústave. „Namiesto Strednej všeobecnovzdelávacej školy máme znova **Gymnázium**. Hurá, sláva, ale s polytechnizáciou školy. Nestačilo, že žiaci JŠS a SVŠ dostávali akési výučné listy, ktoré nik nebral vážne po skončení školy. Začala sa vyučovať polytechnická výchova bez toho, že by žiaci boli na to pripravení, nebolo vyučujúcich, nebolo vhodných priestorov, ale učilo sa. Látalo sa ako sa dalo.“ Zaviedol sa nový predmet Základy administratívy, ktorý vyučoval J. Mešťan. Počet tried zostal nemenný t. j. šesť, ale jedna trieda prešla na 4-ročné gymnaziálne štúdium. V školskom roku 1970/1971 boli otvorené dve triedy gymnázia a jedna trieda SVŠ. Utvorili sa aj vetvy a to **prírodná a humanitná**.

(Pokračovanie nabudúce)

Prví abiturienti Jedenásťročnej strednej školy v Turzovke (rok 1956).